

نقش ارتش در بحرانهای دوران رضا شاه

۹ مرداد ۱۴۰۰ ساعت ۱۷:۲۳

ارتش، پایگاه قدرت داخلی پهلوی را تشکیل می‌داد و روشن بود که قدرت رضا شاه بر بنیانی ضعیف بنا نهاده شده است.

رضاشاه در راستای تثبیت قدرت خود، نهادهای مدرنی را پایه‌ریزی کرد که ارتش مهمترین آن بود. ارتش با ساختاری کاملاً جدید و با اختصاص امکانات بالا شکل گرفته اما علیرغم این اقدامات، ارتش قدرت چندانی در مقابله با رویدادهای امنیتی نداشت زیرا سیاست‌های رضاشاه در رابطه با ارتش پیش از آنکه به ساخت واقعی آن متوجه باشد، بر عوامل ظاهری متمرکز بود. «ارتش، پایگاه قدرت داخلی پهلوی را تشکیل می‌داد و روشن بود که قدرت رضاشاه بر بنیانی ضعیف بنا نهاده شده است. در ژوئیه ۱۹۲۶، اندکی پس از رسیدن رضا شاه به تخت شاهنشاهی، مستشار آمریکایی امور مالی ایران، آرتور میلیسپو، گزارشی مفصل از فساد در ارتش ایران تهیه و به گروهی منتخب از وزرا ارائه کرد. این گزارش که تصویری نابسامان از وضعیت ارتش ارائه داده و فرا رسیدن اوضاع وخیمی را هشدار می‌دهد. همان طور که میلیسپو پیش‌بینی کرد، در تابستان ۱۹۲۶، نافرمانی‌های گسترده‌ای در خراسان و آذربایجان رخ داد. علاوه بر این، شورش‌های هم در کردستان در جریان بود و به دنبال آن نیز توطئه خطرناک در ارتش کشف شد و تلاش سرهنگ پولادین برای کشتن رضا شاه در آخرین لحظات عقیم ماند. اگر چه توطئه‌گران به شدت مجازات شدند؛ اما همه اینها تأکیدی بود بر سست بودن پایه‌های سلطنت پهلوی. تغییر مدام وزرا و «بحران‌ها» و ترمیم پی‌پی کابینه‌ها، در سال‌های ۱۹۲۶ و ۱۹۲۷ از وضعیت ناپایدار سیاسی در آن زمان حکایت می‌کند.»

منبع: محمدقلی مجد، از قاجار به پهلوی ۱۲۹۸-۱۳۰۹ بر اساس اسناد وزارت خارجه آمریکا، مترجمین سیدرضا مرزانی، مصطفی امیری، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۹، ص ۲۹

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/48446/شاه-رضا-دوران-بحرانها-ارتش-نقش>